

TEZĂUR LITURGIC
14 FEBRUARIE
DOSITEI KANELLOUS

VIATA
SF. CUVIOS-MUCENIC
DAMIAN
FILOTHEITUL
DE LA KISSAVOS

TATARNIS, 2010

Βίος καὶ Μαρτύριον τοῦ Ἁγίου Ὁσιομάρτυρος Δαμιανοῦ τοῦ Νέου

Ἡ μνήμη του τιμᾶται στὶς 14 Φεβρουαρίου

Ἀρχιμ. Δοσιθέου Κανέλλου: *Οἱ Ἅγιοί μας.*

Γ. Μ. Τατάρνης Εὐρυτανίας, ἔκδοσις γ', σελ.32-41.

Ὁ ὀρεινὸς ὄγκος τῶν Ἀγράφων, σὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς ἦταν ἐνιαῖος καὶ ἀδιαίρετος. Συγκροτοῦσε τὸ περίφημο ἀρματολίκι τῶν Ἀγράφων. Ὄταν μὲ μύρια βάσανα στήθηκε τὸ σημερινὸ Ἑλληνικὸ Κράτος, τὰ Ἄγραφα χωρίσθηκαν σὰ δύο. Τὰ μισὰ, τὰ νότια, μπῆκαν στὸ Ἑλληνικὸ, τ' ἄλλα μισὰ, τὰ βόρεια, ἔμειναν στὸ Τουρκικὸ. Κι' ὅταν ἀκόμη ἡ Θεσσαλία μπῆκε στὸ Ἑλληνικὸ, πενήντα περίπου χρόνια ἀργότερα, τὰ Ἄγραφα δὲν ἐνώθηκαν. Ἀνήκουν σὲ δύο νομούς. Καὶ ἔτσι ἔχουμε τοὺς τεχνητοὺς ὄρους· Εὐρυτανικὰ καὶ Θεσσαλικὰ Ἄγραφα. Ὅμως ὁ χῶρος εἶναι ἐνιαῖος γεωπολιτικῶς καὶ πολιτισμικῶς. Εἶναι τὰ θρυλικὰ καὶ ἀδιαίρετα Ἄγραφα. Ἀπὸ τὸν χῶρο ποὺ προῆλθαν πολλοὶ Ἅγιοι καὶ πρῶτος ὁ Ἅγιος Δαμιανὸς ἀπ' τὸ Μυρίχοβο τῶν Θεσσαλικῶν Ἀγράφων. Οἱ γονεῖς του ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι, ἐκ ρίζης εὐκλεοῦς καὶ ὁ καρπὸς εὐκλεῆς. Δὲν γνωρίζουμε πολλὰ ἀπὸ τὴν νεανικὴ του ζωὴ, οὔτε ἂν ἔμαθε γράμματα στὴν πατρίδα του. Ἄν ὅμως λάβουμε ὑπ' ὄψιν ὅτι στὴν περιοχὴ ὑπῆρχαν κάποια μοναστήρια, μέσα σὰ ὁποῖα τὰ παιδιὰ τῶν γύρω χωριῶν θὰ μπορούσαν νὰ

μάθουν ἔστω καὶ τὰ κολουβογράμματα (ἢ ὀρθότερα κολουβογράμματα) ἀπὸ τὸ Ψαλτήρι καὶ τὸ Χτωήχι καὶ τὴν μετέπειτα δρᾶσιν αὐτοῦ, φαίνεται ὅτι ἦταν κάτοχος παιδείας ἔστω καὶ στοιχειώδους. Ἡ καρδιά του ἀπὸ νεότητος ἦταν δοσμένη ἄλλοῦ, στὸν Χριστό. Ἀπὸ μικρὸς πόθησε τὴν μοναχικὴ πολιτεία, τὸν ὄντως φιλόσοφον βίον. Γι' αὐτὸν ὅταν ἔφθασε στὴν κατάλληλη ἡλικία, τὴν μετεφηβικὴ, τίποτε δὲν μπορούσε νὰ τὸν κρατήσῃ.

Ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὴν κιβωτὸν αὐτῆ τοῦ Γένους καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐκεῖ κοινοβίασε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Φιλοθέου. Μετὰ τὴν κανονικὴ δοκιμασία ἐκάρη μοναχός. Ἀλλὰ οἱ δυσκολίες ποὺ περνοῦσαν τότε τὰ Ἀγιορείτικα μοναστήρια, ἔνεκα τῶν ἀφορήτων πιέσεων τῶν κρατούντων, ἢ εἴσοδος τῆς ἰδιορρυθμίας πρὸς ἀντιμέτωπισι τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιθυμία νὰ ζήσῃ αὐστηρότερη ζωὴ ἀπ' αὐτῆ ποὺ ζοῦσε μέσα στὸ Μοναστήρι, τὸν ἔκαμαν νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν ἐνδοτέραν ἔρημον.

Ἐκεῖ καὶ γιὰ τρία χρόνια ὑπετάγη σὲ κάποιον Δομέτιο, ἄνδρα ἄκρας ἀρετῆς καὶ ἀσκήσεως ἀλλὰ καὶ σημειοφόρο, θαυματουργό. Ἔτσι ἐμυήθη ἀπ' αὐτὸν τὸν ἅγιον ἄνδρα εἰς τὰ τῆς μυστικῆς θεολογίας καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναβάσεως. Αὐτὰ τὰ τρία χρόνια ἦσαν γιὰ τὸν Δαμιανὸ χρόνια ἐντονης προπαρασκευῆς γιὰ κάτι ποὺ ὁ Ἅγιος Θεὸς τὸν προώριζε. Ὅταν πιά ἦταν ναῦς

ἔμπορος, καράβι γεμάτο ἀρετές, ἀξιώθηκε νὰ ἀκούσῃ
θεία φωνή: Δαμιανέ, μὴ ζητᾷς μόνο τὸ δικό σου
συμφέρον, ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον τῶν ἄλλων.
Ἀντελήφθη ὁ Ἅγιος ὅτι αὐτὴ ἡ φωνὴ δὲν ἦταν ἄλλη ἀπὸ
φωνὴ Θεοῦ. Φωνὴ-ἐντολή. Τὸν διέτασσε νὰ ἀφίσῃ τὴν
ἔρημο καὶ νὰ πορευθῆ στὸν κόσμο, νὰ διδάξῃ τοὺς
ἀδελφοὺς Χριστιανοὺς.

Βρισκόμαστε στὸν 16ο αἰῶνα. Ἦταν αἰώνας
δύσκολος, ἦταν αἰώνας ἀφανισμοῦ, καταστροφῶν,
ἐξισλαμισμῶν. Οἱ γραμματιζόμενοι εἶχαν φύγει πρὸ
πολλοῦ γιὰ τὴν Δύσι. Σχολεῖα δὲν ὑπῆρχαν, ἀλλὰ καὶ
τὰ λίγα ποὺ ὑπῆρχαν ἦσαν τόσο πολυδάπανα καὶ τόσο
μακριά, ποὺ ἦσαν σὰν νὰ μὴν ὑπῆρχαν.

Τὰ Ῥωμιόπουλα μάθαιναν γράμματα ἀπὸ τοὺς
καλογήρους. Οἱ Ῥωμιοὶ μάθαιναν τὴν πίστι τους
ἀπ' τοὺς φτωχοὺς καὶ ταπεινοὺς παπάδες. Ἀλλὰ
καλόγηροι καὶ παπάδες πόσα ἤξεραν; Ἔχομε
περιπτώσεις ἐπισκόπων ποὺ ἔκαμαν ὀρθογραφικὰ
λάθη ἀκόμα καὶ στὴν ὑπογραφή τους. Πολὺ δύσκολα
χρόνια.

Ἔτσι λοιπὸν ὁ Ἅγιος ἄφησε τὸ Ἀγιώνυμον Ὅρος καὶ
ὁδοιπορώντας γιὰ μέρες πολλές, ἔφθασε σὰ μέρη τοῦ
Ὀλύμπου. Ἐκεῖ ἐπικρατοῦσε μιὰ σχετικὴ ἐλευθερία.
Οἱ Τοῦρκοι σπανίως ἐπισκέπτονταν τέτοια ὄρεινὰ καὶ
δυσπρόσιτα μέρη. Ἄν ὅμως οἱ Τοῦρκοι δὲν πατοῦσαν,
εἶχαν γιὰ καλὰ πατήσει ἢ ἀμάθεια, ἢ βαρβαρότης, ἢ

ζωοκλοπή, ἢ μέθη, καὶ ὅ,τι ἄλλο κακὸ προκύπτει ἀπὸ τὴν ἄγνοια καὶ τὴν ἀγραμματοσύνη. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τὸ μόνο πού ἤξεραν γιὰ τὴν πίστι τους ἦταν τὸ ὅτι ἦσαν Χριστιανοί, καὶ ὄχι Μουσουλμάνοι. Τίποτε ἄλλο.

Ἄρχισε λοιπὸν ὁ Ἅγιος τὶς πεζοπορίες μέσα ἀπὸ μονοπάτια καὶ γιδόστρατες. Περιέρχεται ὅλα τὰ χωριὰ τοῦ Ὀλύμπου. Κηρύττει τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Παρακινεῖ τοὺς Χριστιανοὺς νὰ μετανοήσουν, ν' ἀλλάξουν τρόπο ζωῆς, νὰ ἀπέχουν ἀπὸ τὶς ἀδικίες, καὶ τὶς λοιπὲς κακίες, νὰ φυλάττουν τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐργάζονται τὰ καλὰ καὶ θεάρεστα ἔργα.

Ἀλλὰ. Ὅλα θὰ πηγαιναν καλὰ ἂν δὲν ὑπῆρχε τὸ ἄλλὰ! Ἐὰν ἓνα χωριὸ ἀλλάξῃ τρόπο ζωῆς πρὸς τὸ καλλίτερο, θίγονται πολλὰ συμφέροντα. Θίγεται ὁ κάπελας, θίγεται ὁ προαγωγός, θίγεται ὁ ἔμπορος, θίγεται ὁ τιμιουλκῶν σίτον, θίγεται ὁ τοκογλύφος, θίγεται ὁ ἐμπορευόμενος τὴν Κυριακὴ, θίγεται ὁ ζωοκλέπτης. Ὅλα ἀνατρέπονται. Μιὰ παγιωμένη κατάστασις παληανθρωπιᾶς ξαφνικὰ ἀνατρέπεται.

Αὐτὸ πάει πολὺ.

Βρέθηκαν ὅθεν μερικοὶ μισόχριστοι μᾶλλον ἢ φιλόχριστοι καὶ τοῦ μισοκάλου συνεργοί, οἱ ὅποιοι ἄρχισαν νὰ κατηγοροῦν τὸν Ἅγιο καὶ νὰ διαδίδουν ὅτι ἦταν ἀπατεώνας καὶ πλανεμένος. Δὲν ἀρκοῦνταν μόνο στὰ λόγια καὶ τὶς συκοφαντίες. Ἄρχισαν νὰ τὸν κατατρέχουν, νὰ τὸν ἀπειλοῦν, νὰ ἐμποδίζουσιν τοὺς

Χριστιανούς από τις συνάξεις στις Ἐκκλησίες, ὅπου μαζεύονταν γιὰ νὰ ἀκούσουν τὸ κήρυγμά του, ἐπιβουλεύονταν ἀκόμη και τὴν ζωὴ του.

Στὰ χωριὰ ὑπῆρχεν ἀναβρασμός. Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἦσαν καὶ πολλοὶ μακρὰ. Καραδοκοῦσαν μάλιστα. Οἱ διαιρέσεις τῶν Χριστιανῶν γίνονταν αἰτία νὰ μπήγουν τὸ μαχαίρι βαθύτερα.

Ὁ Ἅγιος δὲν ἤθελεν τις διαμάχες. Ἦθελε οἱ χριστιανοὶ νὰ εἰρηνεύουν. Τίναξε λοιπὸν, κατὰ τὸ Εὐαγγελικὸν παράγγελμα τὸν κονιορτὸν τῶν ὑποδημάτων του καὶ ἀναχώρησε ἀπ' τὰ μέρη ἐκεῖνα. Τὸ πέρασμά του ἦταν ἓνα βότσαλο στὴν λίμνη. Ἔκαμνε μερικὸς κύκλους, ἀνετάραξε τὰ στάσιμα νερά, καὶ μετὰ; Πάλι τὰ ἴδια. Τέλμα, ἔλος, τέναγος, πρασινισμένα, σάπια νερά.

Ἔρχεται ἀπέναντι. Στὰ μέρη τοῦ Κισσάβου καὶ τῆς Λάρισας. Ἐλπίζει ὅτι θὰ βρῆ κατανόησι καὶ εἰρήνη.

Ἀρχίζει τις περιοδεῖες καὶ τὸ κήρυγμα. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ζιζάνια καὶ ἐδῶ ἐπιβουλές καὶ ἀπειλές.

Φεύγει κι ἀπὸ κεῖ. Καὶ ποῦ νὰ πάη; Τραβάει γιὰ τὴν πατρίδα του, τ' Ἄγραφα. Ἐλπίζει ὅτι οἱ ἐκεῖ Χριστιανοί, θὰ εἶνα πιὸ ἡμεροὶ, πιὸ δεκτικοὶ στὸ λόγο τοῦ Θεοῦ.

Βλέπει ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς ἀκμάζει. Μετὰ τὴν συνθήκη τοῦ Ταμασίου τὸ 1525, πνέει ἄνεμος κάποιας ἐλευθερίας. Χτίζονται καινούργια μοναστήρια, τῆς

Ταρτάνης, τοῦ Σωτήρος στήν Φραγκίστα, τοῦ Τροβάτου, τῶν Βραγγιανῶν καί τόσα ἄλλα. Ὁ πληθυσμός αὐξάνεται, ἀλλά μαζί πληθαίνει καί ἡ φτώχεια. Ὁ τόπος δέν μπορεῖ νά χορτάσῃ τόσον κόσμο. Καί τὸ χειρότερο, μαζί μὲ τὴν φτώχεια ὑπάρχει καί ἡ ἀγραμματοσύνη. Ἀρχίζει τὴν διδαχὴ ὁ Ἅγιος. Σὰν κέντρο ἔχει τὴν ἐμμονὴ στήν Ὁρθόδοξη πίστι. Σαλπίζει ὁ μακάριος μετάνοια. Πολλοὶ ἀνταποκρίθηκαν, ἀλλὰ ὄχι ὅλοι.

Καί ἐδῶ ὁ διάβολος, μὴ ὑποφέροντας τὴν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων ἐφρύαξε. Βρῆκε συνεργάτες. Τὸν κατηγοροῦν καί πάλι σὰν πλανεμένο, ψευδοκαλόγηρο καί ἀπατεῶνα. Σ' ἀνθρώπους ἀγράμματος αὐτὲς οἱ συκοφαντίες πιάνουν. Ἀρχίζει νέο κυνηγητό. Καί πάλι φεύγει ὁ Ἅγιος καί πάλι ἔρχεται σὰ μέρη τοῦ Κισσάβου. Ἐκεῖ, γιὰ νά ἡσυχάσῃ ἐπὶ τέλους, χτίζει Μοναστήρι ἐπ' ὀνόματι τοῦ Τιμίου Προδρόμου. Μαζί μὲ κάποιους ἄλλους πατέρες πού τὸν ἀκολούθησαν ζῆ τὴν ζωὴ προσευχῆς ἀδιαλείπτου καί ἀσκήσεως. Καί γρήγορα αὐτὸ τὸ μικρὸ μοναστήρι, γίνεται διδασκαλεῖον ἀρετῆς. Ἔρχονται πολλοὶ ἀπ' τὰ γύρω χωριά, γιὰ ν' ἀκούσουν τίς πνευματικὲς νοουθεσίες τοῦ Ἁγίου Πατρός. Ὁ λόγος του πέφτει στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων ὡς δρόσος ἐπ' ἄγρωσιν καί ὡς νιφετὸς ἐπὶ χόρτον. Πολλοὶ πήγαιναν ἀπλῶς καί μόνον γιὰ νά δοῦν τὸν Ἅγιο, νά δοῦν καί νά ἀπολαύσουν τὸ ἰλαρὸν του πρόσωπον. Ἀρκεῖ ἡμῖν τὸ ὄρῶν σε Πάτερ.

Ἄκτινοβολοῦσε ἀγιότητα τὸ τίμιον πρόσωπό του, γι' αὐτὸ καὶ ἡ θεὰ του μόνο εἰρήνευε τοὺς ἀνθρώπους.

Ὅλα ἦσαν ἤσυχα καὶ εἰρηνικά. Τίποτα δὲν προμήνυε τὴν θύελλα. Ὅμως δὲν ἄργησε νὰ ἔλθῃ.

Κάποτε ὁ Ἅγιος μετέβη στὸ χωριὸ Βουλγαρίνη γιὰ ὑποθέσεις τοῦ Μοναστηριοῦ. Κατὰ τὴν συνήθειά του, κηρύττει στοὺς κατοίκους τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Καὶ ξαφνικά, χωρὶς καμμιὰ ἀφορμὴ, συλλαμβάνεται ἀπὸ τοὺς Ἀγαρηνοὺς τῆς περιοχῆς, καὶ παραδίδεται στὸν ἐξουσιαστὴ τῆς Λαρίσης.

Ἀφορμὴ γιὰ τὴν σύλληψί του δὲν ὑπῆρχε, ὑπῆρχε ὅμως σοβαρὴ αἰτία. Καὶ ἐξηγοῦμαι.

Ἀναφέρεται στὸ συναξάρι του, ὅτι οἱ κατήγοροί του τὸν κατηγόρησαν στὸν ἐξουσιαστὴ ὅτι ἐμπόδιζε τοὺς χριστιανοὺς νὰ πωλοῦν καὶ ν' ἀγοράζουν τὴν Κυριακὴ, καὶ ὅτι τοὺς διδάσκει νὰ μένουν σταθεροὶ στὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ.

Προσεκτικὴ παρατήρησις ὀδηγεῖ σὰ ἐξῆς δύο συμπεράσματα. Ἡ πρώτη κατηγορία ἔχει σχέσι μὲ τοὺς Ἑβραίους, ἡ δευτέρη μὲ τοὺς Τούρκους.

Οἱ Ἑβραῖοι εἶχαν ἀνθοῦσα κοινότητα στὴν Λάρισα. Ἦσαν φανατικοὶ τηρητὲς τῆς ἀργίας τοῦ Σαββάτου. Τὴν Παρασκευὴ εἶχαν ὡς ἀργία οἱ Τούρκοι. Πότε θὰ γίνονταν τὰ παζάρια; Τὴν Κυριακὴ, ἡμέρα ἀργίας τῶν Χριστιανῶν. Κι' ἀφοῦ ὅμως αἱ ἀγοραπωλησίαι

γίνονταν στὸ παζάρι, ἀναγκαστικὰ οἱ Χριστιανοὶ δὲν πήγαιναν στὴν Ἐκκλησία. Οἱ Θεῖες Λειτουργίες γινόνταν σὲ ἄδειες -ἀπὸ ἄνδρες τουλάχιστον- Ἐκκλησίες. Κατεπατεῖτο ἀσυστόλως ἡ ἀργία τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Ἅγιος βλέποντας τὸ κακὸ ποὺ γίνονταν, καταφέρειτο δριμύτατα τῆς ὀλεθρίας αὐτῆς συνήθειας. Αὐτὸ ὅμως ἐρχόταν σὲ ἀντίθεσι μὲ τὸν φανατισμὸ τῶν Ἑβραίων. Δωροδοκία λοιπὸν εἰς ἐνέργειαν καὶ ξεπάστρεμα τοῦ Ἁγίου. Ἡ φωνὴ αὐτὴ ἔπρεπε νὰ σιγήσῃ.

Οἱ Τοῦρκοι τώρα, σὰν χθесινοὶ κατακτητῆς, ἤθελαν ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ν' ἀλλαξοπιστήσουν. Ὁ βίαιος ἐξισλαμισμὸς ἀπαγορευόταν ἀπ' τὸ Κοράνιο, ἀλλ' αὐτοὶ ἔβρισκαν τρόπους νὰ καταπατοῦν τὴν ἀπαγόρευσι. Ἔκαναν τὴν ζωὴ τῶν Χριστιανῶν ἀφόρητη. Διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς· πόσο θ' ἀντέξουν; Θὰ ὑποκύψουν. Ἡ ἀμάθεια κυριαρχοῦσε, λόγος Θεοῦ δὲν ἠκούετο, ἡ φτώχεια ἦταν κακὸς σύμβουλος, οἱ φόροι καὶ τὸ παιδομάζωμα, οἱ ἐξευτελισμοὶ καὶ οἱ αἰχμαλωσίες, οἱ ἐξανδραποδισμοὶ, οἱ βιασμοὶ γυναικῶν ἦσαν ἐξουθενωτικοί. Ἔρχεται λοιπὸν ἓνας καλόγηρος ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ κηρύττει καὶ ξυπνᾷ συνειδήσεις, καὶ ὁμιλεῖ γιὰ ἐμμονὴ στὴν πίστι τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς ὁ καλόγηρος μᾶς χαλάει τὰ σχέδια. Πρέπει νὰ ἀφανισθῇ.

Προστάζει λοιπὸν ὁ Εξουσιαστῆς τοὺς φύλακες νὰ δείρουν ἀνηλεῶς τὸν Ἅγιο. Ὅταν ἀπόκαμαν νὰ

δέρνουν τοῦ πέρασαν βαρειές ἀλυσίδες σὸν τράχηλο καὶ σὰ πόδια καὶ τὸν ἔρριξαν σὲ σκοτεινὴ φυλακὴ. Ἐπὶ δέκα πέντε μέρες τὸν βασανίζουν, μὲ ὅσα βάσανα ἔχει ἐφεύρει ἡ ἀρρώστημένη φαντασία τους.

Τὰ βασανιστήρια διαδέχονται οἱ κολακεῖες καὶ οἱ ὑποσχέσεις: Ἄλλαξε τὴν πίστι σου καλόγηρε, καὶ γίνε Τοῦρκος, καὶ θὰ ἔχεις ὅτι ἐπιθυμήσει ἡ ψυχὴ σου. Εἶναι τὰ γνωστά, αὐτὰ ποὺ σ' ὄλους τοὺς Μάρτυρες ὑπόσχονται, μὲ σκοπὸ νὰ καταισχύουν τὴν πίστι τῶν Χριστιανῶν. Ἀλλ' ὁ μακάριος ἐκεῖνος μ' ὅλη τὴν δύναμι ποὺ τοῦ ἀπέμενε, αἰμόφυρτος, καταξεσκισμένος σὰ ράσα καὶ στὴν σάρκα, διεκήρυττε τὴν πίστι του σὸν Χριστό, τὸν μόνον ἀληθινὸ Θεό.

Βλέποντας ὁ ἄρχων τῆς Λάρισας, ὅτι ἦταν ἀδύνατο νὰ καταπεισθῆ ὁ Ἅγιος καὶ νὰ ἐξομώσῃ, γεμάτος θυμὸ καὶ ὀργή, προστάζει μιὰ φρικτὴ καὶ διπλὴ τιμωρία: Νὰ θανατωθῆ πρῶτα στὴν ἀγχόνη καὶ μετὰ νὰ κάψουν τὸ πτώμα του στὴ φωτιά.

Μὲ φωνές καὶ ἀλαλαγμούς, μὲ βρισιές καὶ δαρμούς, οἱ δήμιοι σέρνουν τὸν Μάρτυρα καὶ τὸν ὀδηγοῦν κατ' εὐθείαν στὴν ἀγχόνη. Ἦταν πάντα ἔτοιμη νὰ δεχθῆ καταδικασμένους Χριστιανούς. Τοῦ περνοῦν τὴν θηλειὰ σὸ λαιμό. Μὲ μιὰ κλωτσιὰ ἀπομακρύνουν τὸ σκαμνί, καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου αἰωρεῖται σὸν ἀέρα. Τόση ὁμως εἶναι ἡ μανία τους ποὺ δὲν ἀρκοῦνται στο

κρέμασμα. Ένας Άγαρηνός, τυφλός από μίσος, χτυπάει τὸν Μάρτυρα μὲ τσεκούρι στὸ κεφάλι. Τὸ τσεκούρι χτυπάει τὸ κεφάλι, κόβει καὶ τὸ σχοινί. Τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου σωριάζεται στὴν γῆ. Δὲν ἔχει ἀκόμη ἀποθάνει. Ἀκόμη ἀναπνέει, αἰσθάνεται. Ἡμιθανῆ τὸν σέρνουν πρὸς τὴν φωτιά. Μετὰ ἀπὸ λίγη ὥρα, τὸ σῶμα τοῦ Μάρτυρος γίνεται στάχτη.

Αὐτὴ τὴν στάχτη τὴν σκόρπισαν στὸν Πηνειὸ ποταμὸ. Φοβοῦνταν οἱ τάλαινες καὶ τὸ λείψανο τοῦ Ἁγίου. Γνώριζαν τὴν τιμὴ πού ἀπονέμουν οἱ Χριστιανοὶ στὰ Ἅγια Λείψανα. Γνώριζαν ὅτι ἡ ὕπαρξις του θα διαιώνιζε τὴν μνήμη τοῦ Ἁγίου. Κι αὐτὴ τὴν μνήμη ἤθελαν νὰ ἐξαλείψουν. Δὲν τὸ κατόρθωσαν ὅμως.

Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται δίκαιος. Μαρτύρησε ὁ Ἅγιος Δαμιανὸς στὶς 14 Φεβρουαρίου τοῦ 1568ου ἔτους ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου μας. Ἦτο ὁ Ἅγιος ὁ πρόδρομος ὅλων τῶν μεγάλων διδασκάλων τοῦ Γένους. Προηγῆθη τοῦ Εὐγενίου Αἰτωλοῦ κατὰ ἑκατὸ καὶ πλέον ἔτη, καὶ τοῦ Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ κατὰ διακόσια καὶ πλέον ἔτη.

Ὁ αἰώνας πού ἔζησε ἦταν ὁ δυσκολότερος τοῦ Γένους μας. Προσπάθησε νὰ ὀργώσῃ ἓνα ἀπὸ χρόνια ἀκαλλιέργητο χωράφι. Τὸ καλλιέργησε μὲ τοὺς ἰδρωτὲς του, τὸ ἔσπειρε μὲ τὴν διδασκαλία του, τὸ πότισε μὲ τὸ αἷμά του. Δὲν ἀξιώθηκε νὰ δῆ καρπούς.

Αὐτοὶ ὅμως ἦλθαν. Πολὺ ἀργότερα, ἀλλὰ ἦλθαν. Ἄς
μᾶς συνοδεύουν οἱ πρεσβεῖές του ἐν βίῳ, παντί.

